

Het verleden van de actualiteit

Titel Basisboek Geschiedenis Sociaal werk in Nederland
Auteur Maarten van der Linde
Uitgever Uitgeverij SWP
ISBN 978 90 6665 879 0
Prijs € 24,90

door Jan Steyaert, lector Fontys hogescholen

Het historisch besef staat op een zorgelijk laag pitje, horen we alsmaar zeggen. Dat geldt niet alleen voor het besef over de Nederland geschiedenis, maar ook voor de geschiedenis van het brede sociaal werk. Af en toe komt er een historische oprisping, zoals bij het overlijden van Piet Reckman of Majoor Boshardt. Een enkeling denkt bij de dreigende sluiting van een onderafdeling van 's Heeren Loo aan de 19de eeuwse 'idiotenscholen'.

Enig systematisch overzicht van de geschiedenis van sociaal werk was niet echt beschikbaar. Daarvoor moeten we terug naar De Swaan en Michielse, werk van bijna twintig jaar geleden. Bovendien zijn dat sterk theoretisch, gekleurde perspectieven op het verleden, vanuit de figuratiesociologie in 'Zorg en de staat' en vanuit de disciplinerings-theorie van ondermeer Elias en Foucault in 'Welzijn en discipline'. Maarten van der Linde komt met zijn nieuwe boek tegemoet aan deze tekortkoming.

In tien hoofdstukken brengt hij de hoogtepunten van 1.500 jaar geschiedenis sociaal werk samen, startend bij de vroeg-middeleeuwse armenzorg van kloosters en eindigend bij de hernieuwde belangstelling voor bemoeizorg een tiental jaar geleden. Grafisch materiaal en foto's verluchten het geheel. Zo ontstaat een overzichtelijke en toegankelijke bundeling van het geheugen van sociaal werk. De meeste hoofdstukken starten met een schets van de algemene historische ontwikkelingen, zoals de

veranderende tijdsgeest in de 15de eeuw onder invloed van het humanisme. Daarna wordt binnen die context het sociaal werk geplaatst, in dit geval de verschuiving van mededogen naar misprijzen van armen. Die structuur had eigenlijk ook in de latere hoofdstukken overeind mogen blijven.

Het inleidende hoofdstuk geeft een boeiend overzicht van de motieven voor sociaal werk, variërend van op religie gebaseerde barmhartigheid tot het cynisch in stand houden van de arbeidsmarkt. Een vergelijkbaar afsluitend hoofdstuk had niet misstaan, om het abrupte einde te verzachten.

De levensgrote vraag die blijft liggen is immers of al die geschiedenis wat heeft opgeleverd, of voortgang ook vooruitgang is gebleken. Toch biedt het boek rijk materiaal om kennis over het verleden van het sociaal werk terug te gaan waarderen. Het verleden van de actualiteit ligt hiermee voor het oprapen. Als enkele jaren geleden heisa ontstond over het stopzetten van een uitkering omdat een moslimman weigert de hand te schudden van de vrouwelijke uitkeringsambtenaar (de feitelijke situatie was natuurlijk complexer, de heisa niet), dan is het toch handig te beseffen dat meegaandheid al in de vroege middeleeuwen een belangrijk criterium voor maatschappelijke steun was. Dus: lees dit boek! ❁

Zie ook: www.canonsociaalwerk.nl